

TIETOA LUOVA PROJEKTI

Urpo Jalava ja Petri Virtanen:
Tietoa luova projekti:
Polku oppivaan organisaatioon.
Kirjatyö Oy 1998.

Jalavan ja Virtasen *Tietoa luova projekti* on tekijöiden kolmas kirja, jota ovat edeltäneet *Moniammatillinen projektitoiminta* (1995) ja *Lautu, innovaatio ja projekti* (1996). *Tietoa luova projekti* täydentää tekijöiden pohdintaa organisaatioteorian ajankohtaisimmista ja keskeisimmistä ongelmista. Tällä saralla Jalava ja Virtanen ovat olleet todellakin hyvin ajan hermolla.

Kuinka tekijät ovat onnistuneet viimeisimmässä projektissaan? Tavoitteeseen tekijät ilmoittavat halunsa selvittää innovaatioiden tuottamisen problematiikkaa projektien avulla, analysoida projektityötä tavoitteellisen toiminnan keinona ja saada selville tutkimusavusteisen toiminnan merkitys projektityölle ja innovatiivisuudelle. Isoja ja merkittäviä tehtäviä, joista jokaisesta voisi tehdä oman tutkimuksen.

Tekijät analysoivat kirjassaan korostetusti tietoa, sen kompleksista luonnetta ja luomisen ongelmia. Tässä luvussa on arvokasta näkyvän ja näkymättömän tiedon analysointi Nonakan ja Takeuchin tutkimukseen nojautuen ja tukeutuen. Nonakan ja Takeuchin *The Knowledge-Creating Company* on saanut

osakseen myönteistä huomiota eri puolilla maailmaa Suomea toistaiseksi lukuunottamatta. Jalava ja Virtanen täyttävät nyt tätä aukkoa. Nonakan ja Takeuchin tavoitteena, aivan kuten Jalavan ja Virtasenkin, on edistää organisaatioiden luovuutta ja innovatiivisuutta.

Mielestäni Jalava ja Virtanen kuvaavat oikein Nonakan ja Takeuchin tietoteoriaa, jolla on vastineensa mm. Michael Polanyin ja Nobelpalkitun Friedrich A. Hayekin ajattelussa ja jonka varassa on kehitelty ajatusta organisaatiosta eräänlaisena kvasimarkkinana hierarkian sijasta. Näkökulma, joka seuraa loogisesti teoriaa organisaatioista verkostoina.

Seikka, johon kritiikkiä voidaan kohdistaa, on, että tekijät kadottavat vahvan yhteyden omaksumaansa käsitykseen tiedosta ja sen moniulotteisesta luonteesta siirtyesään analysoimaan projektin ja emo-organisaation suhteita (luku 4), projektiohjausta (luku 5), projektien ja toimenpideohjelmien arviointitasoja (luku 6) ja arvioinnin perusolettamuksia tutkimuksellisine ulottuvuuksineen (luku 7). Toisin sanoen heidän analyysinsä tiedosta ei heijastu mainittavasti projekteja koskevaan analyysiin.

Projekteilla on merkittävä rooli julkisissa ja yksityisissä organisaatioissa. Esimerkiksi on kuntia, joita johdetaan projekteilla ja joissa valta on siirtynyt viralliselta organisaatiolta projekteille. On projekteja, joissa osallistujat eivät puhalla yhteen

hiileen, vaan joissa on konflikteja ja vastakkaisia intressejä. Projektien teoria on unohtanut ristiriidat, kamppailun vallasta ja sovittamattomat intressit olettaessaan, että nämä asiat on käsitelty ennen projektien käynnistämistä. Mainittakoon, että James G. March analysoi tätä problematiikkaa erityisen osuvasti kirjassaan *A Primer on Decision Making* (1994).

Projektien toiset kasvat eivät tule kovin hyvin esille Jalavan ja Virtasen työssä. Asiantuntijat voivat olla susia toisilleen kuten julkisen sanan osastolta kertovat. Kritiikistä huolimatta Jalava ja Virtanen ovat kuitenkin oikeassa silloin, kun asiat etenevät harmonisesti projekteissa ja osallistujat ovat yksituumaisia tavoitteista, keinoista ja perusolettamuksista.

Kritiikkiä voi vielä jatkaa: *Tietoa luovassa projektissa* tekijät tukeutuvat korostetusti auktoriteetteihin. Tämä tarkoittaa, että he esittelevät tutkijoita ja tutkimustuloksia, mutta jättävät oman kehittelyn ja omat ideansa vähälle huomiolle – todellakin liian vähälle! Tutkijoiden ja heidän tulostensa esittely on suoritettu kuitenkin moitteettomasti. Jalavan ja Virtasen olisi mielestäni ainakin vielä kerran palattava asiantuntemuksen, tiedon ja projektien pariin, mutta nyt omine ideoineen, oivalluksineen ja kokemuksineen. Sen he ovat mielestäni lukijoilleen velkaa.

Risto Harisalo